

SOSTEn liittokokous 20.1.2021, Helsinki

SOSTE: Yhteiskunnan jakautuminen on estettävä

Kaikkien väestöryhmien hyvinvointi ja osallisuus ovat yhteiskunnan sosiaalisen ja taloudellisen kestävyuden näkökulmasta ratkaisevia asioita. Ne estävät yhteiskunnan jakautumista ja näköalattomuutta, mitkä voivat pahimmillaan johtaa väkivaltaisuuksiin ja ääriliikehdintään.

Kaikilla poliittisilla puolueilla on vastuu siitä, että yhteiskunnallinen keskustelu ei ruoki vastakkainasettelua eri ihmisryhmien välille. Päättäjien on osoitettava arvojohtajuutta ja ylläpidettävä kansakunnan eheyttä, mutta myös konkreettisia tekoja, joilla estetään kielteinen kehityskulku. Tarvitaan uudistuksia ja investointeja palveluihin, jotka vahvistavat tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja kaikkien pärjäämistä-

Kriiseistä selviämisessä vahva kansalaisyhteiskunta on keskeinen tekijä. Järjestöillä on ollut merkittävä rooli suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan luomisessa ja toiminnassa yhteistyössä julkisen sektorin kanssa. Kansalaisyhteiskunnan merkitys sosiaalisen koheesion ja hyvinvoinnin ylläpitäjänä korostuu kriiseissä. Kansalaisyhteiskunnan resurssit on turvattava myös tulevaisuudessa.

Tarvitaan tekoja eriarvoistumisen ja näköalattomuuden estämiseksi

Amerikan Capitoliin kohdistunut hyökkäys oli väkivaltainen teko ennen kaikkea demokratiaa kohtaan. Onko tämä mahdollista myös Suomessa? Ääriliikeitä, yhteiskunnan jakautumista ja tyytymättömyyttä esiintyy myös meillä. Demokratia ei ole itsestäänselvyys ja sitä on vaalittava. Hyvinvointiyhteiskunta tukee demokratiaa. Hyvinvoinnin jakautumisesta kertovat nuorten raat väkivallan teot. Pahoinvointi kasaantuu pienelle osalle nuoria. Tämä kehitys täytyy pysäyttää.

Työttömyys, matala koulutustaso, epävarmat tulevaisuuden näkymät ja taloudelliset vaikeudet luovat helposti näköalattomuutta, joka on otollista maaperää myös ääripuheille ja -teoille. Siksi juuri näihin kysymyksiin on kiinnitettävä katseet.

Suuri huolenaihe on, että heikossa asemassa olevien ihmisten tilanne heikkenee entisestään ja sen seurauksena hyvinvointiyhteiskunnan murtumat syvenevät. Toimia tarvitaan nyt, jotta monien ihmisten elämäntilanne ei käy entistä vaikeammaksi.

Hyvinvointiyhteiskunnan menestys on nojannut siihen, että koulutus-, terveys- ja sosiaalipalveluita ei nähdä vain menoeränä, vaan hyvinvointia ja pidemmällä aikavälillä myös taloudellista hyötyä tuottavina investointeina. Vaikka koronaepidemia aiheuttaa paineita julkiselle taloudelle, hätäisiin palveluiden ja menojen leikkauksiin ei pidä tulevana vuosina ryhtyä. Riittävä perusturva ja yhdenvertaiset palvelut luovat tärkeän tukiverkon.

Koronakriisistä selviäminen edellyttää kriisin hoitoon tarvittavien voimavarojen oikeudenmukaista ja reilua kohdistamista. Minkään sukupolven ja ihmisryhmän taakka ei saa muodostua kohtuuttomaksi. Erityisesti on kannettava huolta nuorten tilanteesta.

Kriisin taloudelliset ja inhimilliset vaikutukset riippuvat siitä, kuinka pitkäksi ja vakavaksi epidemia osoittautuu. Julkisen talouden kestävyysvaje voi edellyttää vaikeita sopeutustoimia. Tällöin on kiinnitettävä huomiota siihen, että samalla ei heikennetä haavoittuvien ryhmien ja epävarmuudessa elävien ihmisten elämisen edellytyksiä. Tällä voi olla yhteiskunnan jakautumista kiihdyttäviä

vaikutuksia.

Osaamisen vahvistamiseksi tarvitaan investointeja laadukkaaseen koulutukseen aina varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle. Oppivelvollisuusiän pidentäminen sekä toisen asteen maksuttomuus ovat askeleita oikeaan suuntaan.

Yhteiskunnan on tarjottava riittävän varhain tukea ja apua erilaisille perheille, määrätietoista koulukiusaamiseen puuttumista, väkivallan nollatoleranssia ja tulevaisuuden uskon luomista. Väestön nopea ikääntyminen täytyy huomioida yhteiskuntasuunnittelussa ja poliittisessa päätöksenteossa.

Heikossa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden työllisyyden edistämiseen on panostettava. Työelämän syrjässä kiinni olemisella on myös merkittäviä sosiaalipoliittisia vaikutuksia. Tarvitaan mielen hyvinvoinnin tukemista. Terapiatakuu on toteutettava etunojassa, jos hoitotakuun toteutuminen viivästyy.

Eriarvoistumisen torjuminen, kaikkien osallisuus ja vapaa kansalaisyhteiskunta turvaavat demokratian, yhteiskuntarauhan ja turvallisen elämän kaikille.